

Innehåll

Inledning	3
Kvinnor i Göteborg	4
Inom Vallgraven, Nordstaden och Stampen	4
Konstverk	7
Vasastaden och Landala	8
Konstverk	11
Masthugget och Majorna	11
Konstverk	11
Lorensberg, Liseberg och Heden	13
Konstverk	16
Johanneberg, Guldheden och Slottskogen	17
Konstverk	21
Kvinnoföreningar	21
Göteborgs kvinnoförening	21
Kvinnojouren Ada	22
Intressant byggnader	22
Källor	24

Inledning

Det finns olika kartor och turistbroschyrer över Göteborg och det som är gemensamt för dem är att männens historia avspeglas genom namnen på olika torg, byggnader och skulpturer, medan kvinnornas historia är osynlig. Den här broschyren vill lyfta fram Göteborgs kvinnors historia.

Vi har gjort ett litet urval av kvinnor, platser och konstverk som på något sätt utgör kvinnliga minnesmärken. Det finns utan tvivel fler platser och fler kvinnor som är väl värda att uppmärksamma och Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt Museum tar gärna emot information om det så att vi så småningom kan uppdatera och göra den här guiden mer övergripande.

Broschyrer har utarbetats som en del i projektet *Feministiska Turistbroschyrer* finansierat med medel från *Myndigheten för ungdoms och civilsamhällsfrågor*.

I projektet har lokala grupper eller enskilda personer tagit fram kvinnokartor på papper eller på webben i Umeå, Sundsvall, Malmö, Göteborg och Lidköping.

Stockholm augusti 2015
Styrelsen
Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt Museum

Kvinnor i Göteborg

Inom Vallgraven, Nordstaden och Stampen

1 Mathilda Hall (1833–1894)

Mathilda Hall grundade 1857 en flickskola, **Kungstorget 1**, Inom Vallgraven. **Mathilda Halls Flickskola (1857–1938)**, byggnaden finns kvar men det finns ingen skylt som visar att skolan låg där.

I Sverige fanns det just inga skolor som erbjöd seriös högre utbildning åt kvinnliga elever därför startade Mathilda Hall sin skola. I början anställde hon bara manliga lärare men när kvinnor fick utbildning på Högre Lärarinneseminariet efter 1861 kunde hon få kvinnliga lärare. Hall undervisade själv först i flera ämnen, men ägnade sig så småningom endast åt religionsundervisningen.

2 Jeanna Oterdahl (1879–1965)

Oterdahl var 1901-1935 lärare i svenska vid **Mathilda Halls flickskola**. Hon var också känd som författare, föredrags-hållare, poet och en av gästföreläsarna på Kvinnliga Medborgarskolan i Fogelstad.

Jeanna Oterdahl skrev romaner och noveller men är kanske mest känd för julsången "Det strålar en stjärna", som egentligen heter *När det lider mot jul*.

Jeanna Oterdahl ligger begravd i en familjegrav på **Östra Kyrkogården**.

3 Hilda Lindgren (1833–1917)

På 1880-talet hade Hilda Lindgren ateljé i huset vid **Hästbacken (Kungsgatan 8)** Inom Vallgraven. Det finns ingen skylt som visar var ateljén fanns. Hon var bildkonstnär och porträttmålare. Hilda Lindgren föddes i Göteborg studerade först vid Gustaf Bruswitz ritskola.

Efter vidare studier i Stockholm och Paris kom hon tillbaka till Göteborg och arbetade som lärare för de kvinnliga eleverna 1861–1911 på Göteborgs ritskola, det som idag är Valands konsthögskola.

4 Ingeborg Kastman

Medicinhistoriska museet Östra Hamngatan 11, Inom Vallgraven. Syster Bojan, dvs. sjuksköterskan Ingeborg Kastman lade grunden till det medicinhistoriska museet i Göteborg.

Under 1930-talet sparade hon föremål som skulle kastas på en vind. Med tiden blev samlingen ganska stor och 1946 när Sahlgrenska sjukhuset skulle invigas anordnades en specialutställning från Ingeborg Kastmans föremål.

5 **Margareta Hvitfeldt** (1608–1683)

Hvitfeldtgatan och **Hvitfeldtplatsen** Inom Vallgraven är uppkallade efter henne. Hon är mest känd för sina stora donationer. Eftersom hon var enda barnet fick hon arva stora rikedomar. Hennes egen son dog ung och till hans äminne donerade hon pengar som möjliggjorde skolgång för 30 mindre bemedlade elever i ett gymnasium varje år.

Hon skapade ett stipendium åt enskilda personer som ägnades sig åt vetenskaplig forskning. Hennes donationer lade grunden till **Hvitfeldtska gymnasiet** i Vasastaden.

6 **Eva Rodhe** (1836–1919) Saknar markering på karta.

Eva Rodhes gata ligger i stadsdelen Stampen. År 1862 fick Eva Rodhe ansvaret för en privat flickskola i Uddevalla som hon utvecklade till *Uddevalla elementarläroverk för flickor*. Sen for hon runt i Europa och studerade flickskolor under åren 1878–1881. Tillbaka i Sverige grundade hon år 1881 *Praktiska arbetsskolan* som ansågs vara en av de mest förnämsta skolorna i Göteborg. Den var en samskola som tog emot barn redan i förskoleåldern. Den låg på **Karl Gustavsgatan 1** i stadsdelen Landala. Huset är vackert men det finns ingen skylt som visar att det låg en skola i huset.

Som första kvinna i landet invaldes hon 1890 i Göteborgs folkskolestyrelse.

7 **Ebba Lindqvist** (1908–1995)

Ebba Lindqvist föddes i Oscar Fredriks församling i stadsdelen Masthugget. Hon arbetade på Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning som lyrikkritiker, tidningens adress var **Köpmangatan 12** i Nordstan.

På 1940-talet arbetade hon på Veckojournalen. Hon publicerade flera diktverk efter det att Karin Boye hade uppmuntrat henne till det. När Boye dog skrev Ebba Lindqvist dikten *Röd klänning*.

Hon arbetade också som lärare i svenska vid Göteborgs gymnasium för flickor, sedermera **Sigrid Rudbecks gymnasium**.

8 **Ester i Brunnsparken**

Ester Andersson (1898–1962) föddes på **Otterhällan** Inom Vallgraven. Under 50 år var hon en fast punkt i Göteborg då hon sålde tidningar i Brunnsparken.

Tillsammans med sin mor sålde hon tidningar redan som liten flicka och kunde snabbt och lätt springa upp i de öppna spårvagnarna och sälja sina tidningar. När hon själv tog över hela försäljningen försökte hon flera gånger få tillstånd till att ha en liten tidningskiosk. Först 1944 fick hon det men tillståndet var personligt. Och det fick inte stå kvar eller övertas av dödsboet när hon gick bort .

Konstverk

Lejonen vid lejontrappen av **Camilla Bergman** är två skulpturer som är vända mot vattnet i **Brunnsparken**

Livshjulet – möten i ögonhöjd, en skulptur i sten av **Ann Carlsson Komeev**. Du hittar den i **Brunnsparken**.

Weeping Girl är en skulptur av den walsiska konstnären **Laura Ford**. Den finns inomhus på **Göteborgs centralstation**. Hon gör ofta motiv med djur i en förmänskligad form. I Stockholm, nära regeringskansliet finns till exempel hennes "Hemlös räv" (*Rag and Bone With Blanket*).

Vasastaden och Landala

I **Kungsparken** finns några gångvägar som fått namn efter framstående kvinnor i Göteborgs historia.

- **Beda Hallbergs gångväg**
- **Maja Kjellins gångväg**
- **Johanna Hedéns gångväg**
- **Nathalia Almströms gångväg**
- **Maj Kullenbergs gångväg**

Kungsparken

© Lantmäteriet Dnr: R50363895_150001

- 9 **Beda Hallberg** (1869–1945)
Hallberg tog initiativ till försäljningen av förstamajblommor. 1907 grundade hon Första- majblommans riksförbund i Göteborg. Försäljningen av Majblomman blev en framgång och Hallberg fick mycket uppmärksamhet och hyllades även internationellt.

Som enda kvinna nominerades hon till stadsfullmäktigevalen i Göteborg 1912. Det var anmärkningsvärt eftersom kvinnorna ännu inte hade rösträtt.

- 10 **Maja Kjellin** (1898–1971)
Kjellin var läkare och stadshistoriker. Hon ska ha varit en av de främsta när det gällde att berätta om Göteborgs äldre historia.

Hon verkade som läkare på flera olika ställen i landet och i Lidköping var hon chef för försöksverksamheten med de första Barnavårdsbyråerna. Det blev starten för barnavårdscentralerna, i Sverige.

- 11 **Johanna Bowall Hedén** (1837–1912)
Hedén utbildade sig till barnmorska och till fältskär och blev då den första kvinnan i Sverige med en utbildning i kirurgi. Hon arbetade som instruktionsbarnmorska vid barnmorskeläroverket i Göteborg.

Hon blev änka en kort tid efter att hennes dotter som ännu inte fyllt 1 år avlidit i en tarminfektion och kunde sedan helt ägna sig åt sitt arbete. 1885 grundade Hedén Göteborgs Barnmorskesällskap, det första och äldsta kvinnliga fackförbundet i Sverige.

Det finns **en byst** av henne vid **Östra sjukhuset**.

- 12 **Nathalia Almströms** (1877–1969)
Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb bildades år 1911 som en efterföljare till den kortlivade Göteborgs kvinnoförening som startade 1884. Organisationen hade tappat många medlemmar men när Nathalia Ahlström var ordförande (1931 – 1952) lyckades hon snabbt med att utöka klubbens verksamhet och snart hade de 2000 medlemmar och många fler ville komma med.

13 **Maj Kullenberg** (1910 – 1996)

Åren 1952-1984 var Maj Kullenberg ordförande i Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb. Hon utvecklade klubbens livaktiga aktiviteter och startade Studiecirklar, Konstklubben, Lilla Diskussionsklubben, Damkören m.m.

Under hennes tid grundades flera kulturfonder som kunde dela ut stipendier till skådespelare, konstnärer och musiker.

14 **Floras Kulle**

Ligger i Kungsparken. Flora var i den romerska mytologin blomstergudinnan. Hon styrde över växterna både nyttiga och mindre nyttiga. Romarna firade vårfestivaler till Floras Ära..

15 **Sigrid Rudebeck** (1831 – 1924)

På **Bellmanskatan 8** ligger Sigrid Rudebecks gymnasium. Den grundades av henne år 1869 då som en elementarskola för flickor. Det var en stor skola och en av de tidiga flickskolorna i staden. Sigrid Rudebeck var en reformpedagog och skolföreståndare. 1903 startade gymnasieskolverksamheten. Skolan är idag en friskola. Skolan bedrev också missionsverksamhet via Fosterlandsstiftelsen.

År 1906 tilldelades Sigrid Rudebeck den kungliga medaljen Illis Quorum.

16 **Märtha von Friesen** (1853 – 1924)

Vid **Storgatan 3** låg 1886–1912 **Kjellbergsska Flickskolan**. Märtha von Friesen var föreståndare vid skolan, som hade mål att ge kvinnor utbildning så att de skulle kunna försörja sig själva.

Den var också avgiftsfri vilket gör att den delvis liknar Fruntimmersföreningens flickskola. 1911 blev hon inspektör för Kvinnliga yrkesskolan i Göteborg. Hon tilldelades 1909 den kungliga medaljen Illis quorum.

Konstverk

Arbetsrustru är en skulptur av Elma Oijens på **Kapellplatsen**. I Landala bodde många barnrika familjer och arbetsrustrun drog ett tungt lass för att få det att gå runt.

Stående en skulptur av **Margareta Ryndel** på **Viktoria-gatan 30**.

Totem en skulptur inne i Trädgårdsföreningen av **Carina Wallert**.

De Svarta är en skulptur av Stina Ekman och den finns i **Trädgårdsföreningen**.

Våren en skulptur av **Gunvor Svensson Lundkvist** i **Kungsparken**

Masthuggget och Majorna

17 **Sonya Hedenbratt** (1931 – 2001) Saknar markering på karta.

På Fjällgatan 16 föddes Sonya Hedenbratt. Hon var jazzsångerska, skådespelerska och revyartist. Hon kom tidigt i kontakt med jazzen i och med att brodern tog med henne till dansstället Kungshall och där debuterade hon när hon var 17 år. Hon vann en sångtävling 1951 och blev korad till "Göteborgs Doris Day".

Riktigt folkkär blev hon med TV-serierna *Jubel i busken* och *Låt hjärtat va me'*. En av Göteborgs spårvägars spårvagnar är namngiven efter Sonya Hedenbratt.

Konstverk

Kvinnan vid havet, sjömansrustrun står på kajen och väntar.

Ivar Johansson har gjort skulpturen som står på en pelare utanför sjöfartsmuseet i Majorna.

Frigga Carlberg (1851 – 1925)

Redan 1902 gick Frigga Carlberg i spetsen för Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Göteborg och sedan var hon med och grundade Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, LKPR.

Frigga Carlberg var socialarbetare, författare och journalist och var en av de ledande personerna inom den kvinnliga rösträttsrörelsen.

Hon var sekreterare i förstamaj-blommans centralkommitté och ledamot av Svenska fattigvård-förbundets centralstyrelse. Hon ansåg att även fäderna skulle ta sitt ansvar för de utomäktenskapliga barnen. Hon tog också aktivt ställning för storstrejken 1909.

Det anses att Göteborg låg i framkant i arbetet för kvinnlig rösträtt och det kan vi tacka Frigga Carlberg för.

Det var hon som bjöd hit Sylvia Pankhurst som föredragshållare och det ansågs som mycket provokativt.

Det sägs också att hon låg bakom den enda gatudemonstration som rösträttsföreningen arrangerade i landet. 1918 gick de genom stan med plakat som visade exempel på personer som saknade rösträtt: en manlig mentalpatient, en manlig fånge och Selma Lagerlöf.

Lorensberg, Liseberg och Heden

© Lantmäteriet Dnr: R50363895_150001

18 Ingrid Segerstedt-Wiberg (1911–2010)

På Södra vägen 25, i stadsdelen Lorensberg ligger Ingrid Segerstedts gymnasium.

Segerstedt föddes i Lund och kom att arbeta hårt med fredsfrågor och mänskliga rättigheter. 1945–1948 var hon flyktingkurator i Göteborg. Hon var engagerade i *Internationell Kvinnoförbundet för Fred och Frihet*. Hon utsågs till hedersdoktor vid Göteborgs universitet. Internationellt hade hon uppdrag i bland annat Nordiska rådet, FN, Unesco och Unicef.

19 **Emy Hagman** (1905–1976)

Hagman debuterade 1923 i baletten i det som kallades *Utställningsrevyn* i Göteborg. De höll till i **Cabarethallen** som byggdes 1923 under **Lisebergs** första sommar. 1925 blev hon engagerad som dansös i Karl Gerhards revy.

Senare kom hon att personifiera hembiträdet i ett antal filmer. Hembiträdesfilmerna är intressanta i kvinnohistorien eftersom det är det enda utpräglade kvinnoyrke som fått en egen filmgenre.

20 **Edith Segerstedt** (1907–1980)

Edith Segerstedt föddes i stadsdelen Gamlestaden Göteborg. Hon var en populär musiker, dragspelare och orkesterledare. **Polketten, Lisebergs gammeldansbana** var i flera säsonger den plats där spelade Edith Segerstedts kapell underhöll en danssugen publik. Hon gjorde skivinspelningar och turnerade till folkparkerna i Sverige med sin orkester. Men mest av allt förknippas hon med Göteborg.

21 **Ann-Ida Broström** (1882–1965)

Ann-Ida Broström var gift med den framgångsrike redaren Broström. Till minne av honom donerade hon 1950 en tomt och en stor penningssumma så att ett hem för studerande ungdomar kunde uppföras.

Den största och kanske förnämsta villan i **Lorensbergs Villastad** var hennes och den donerade hon 1956 till Sveriges Redareförening. Hon bodde kvar i villan till dess att hon dog. Idag huserar en herr klubb i engelsk stil på **Skyttegatan 1**.

22 **Karin Boye** (1900–1941)

Det finns **en staty** av henne **utanför Stadsbiblioteket på Götaplatsen** och det finns en gata uppkallad efter henne i stadsdelen Stampen.

Karin Boye är en av Sveriges största poeter och hon föddes i Göteborg vid Vasaplatsen. Familjen flyttade till Stockholm och där tog hon studenten och sen folkskolläraexamen.

I Uppsala studerade hon grekiska, nordiska språk och litteraturhistoria. 1922 debuterade hon med diktsamlingen *Moln*. 1931 blev hon invald i Samfundet De Nio. Under åren 1932–1933 vistades hon i Berlin vilket kan ha gett henne inspiration till romanen *Kallocain*. Karin Boye avled efter en överdos av sömnpiller och är begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

23 **Karin Kavli** (1906 – 1990)

Göteborgs stadsteaters första kvinnliga chef var Karin Kavli. Från 1953–1962 ledde hon stadsteaterns verksamhet.

Hon hade studerat vid Dramatens elevskola i Stockholm och var en uppskattad skådespelerska. På somrarna turnerade hon i folkparkerna med ett eget teatersällskap.

Utanför stadsteatern finns idag **Karin Kavlis plats**. En av stadens spårvagnar bär hennes namn.

Konstverk

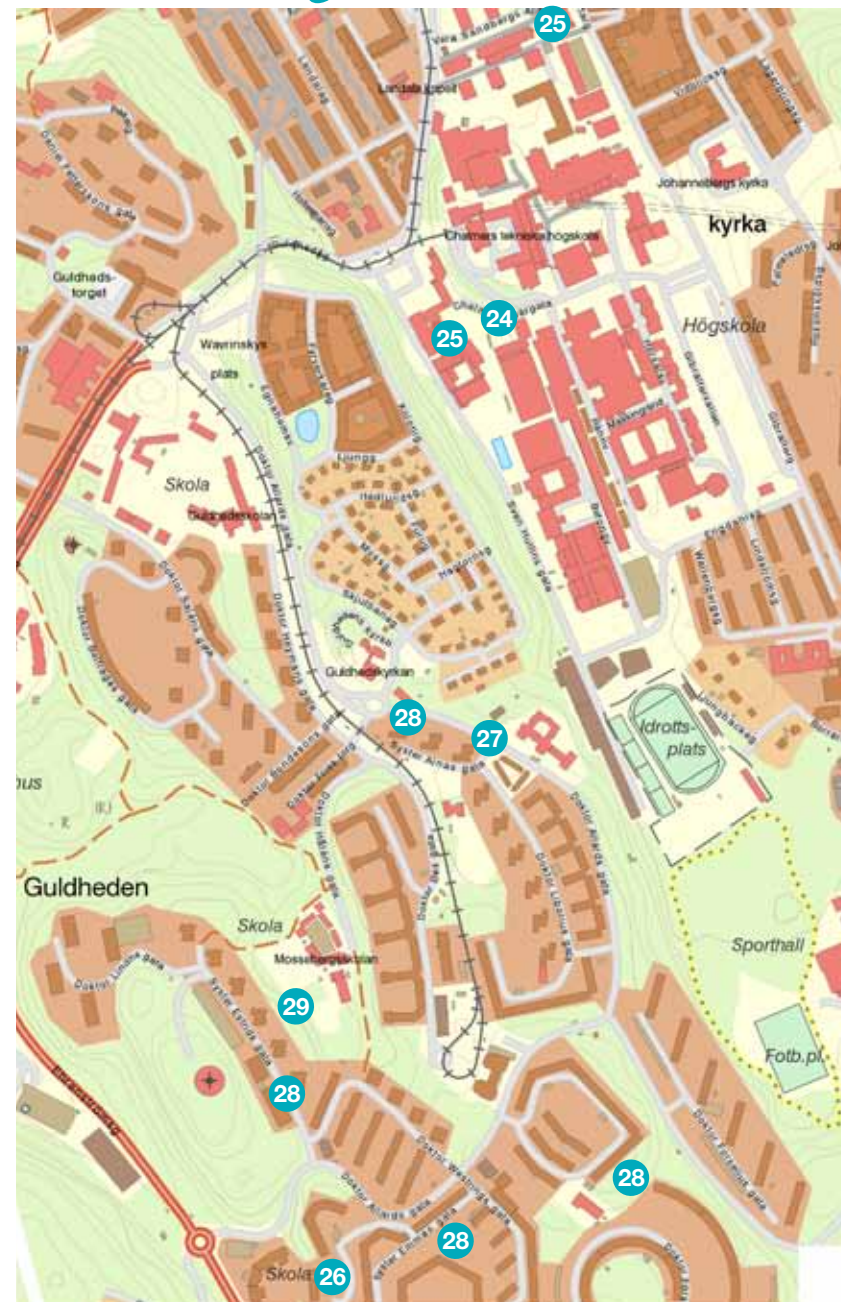
Acceleration är en abstrakt skulptur, ungefär så hög som en vuxen människa, i brons och sten av **Ida Isaksson-Sillén** som står i Vasaparken.

Diskussion är en liten skulptur av **Nanna Ullman**. Den står på en sockel och föreställer tre skolflickor som står och pratar med varandra vid **Korsvägen**.

Går du ofta hit, eller? av **Yvonne T. Larsson**. En skulptur i form av tre pelare i olika färger vid **Stadsbibliotekets entré**.

Karin Boye en av Sveriges främsta poeter står i form av en staty **utanför Stadsbiblioteket** på Kungsportsavenyn. Konstnären heter Peter Linde.

Johanneberg, Guldheden och Slottsskogen

24 **Olga Boberg** (1887–1971)

Olgas trappor – Intill Chalmers entré, i stadsdelen Johanneberg, går en trappa som alltid kallats Olgas Trappor. 1937 anställdes Olga Boberg vid Chalmers, först arbetade hon som städerska och senare som portvakt. Hon kom att bli en central person i många teknologers liv. Hon blev

nog som en extra mamma för dem. Numer är det officiellt att det kallas Olgas trappa.

25 **Vera Sandberg** (1895–1979)

Vera Sandbergs allé i Johanneberg

1914 började Vera Sandberg på Chalmers, hon var då den enda kvinnliga studenten bland 500 män. Efter tre år tog hon sin examen i kemi.

Det lär ha varit tufft för henne både att bli antagen till Chalmers och att vara den enda kvinnan. Det sägs att medan männen togs in på utbildningen på sina betyg så fick Vera Sandberg göra svåra antagningstentamina.

1937 gifte hon sig och flyttade till Värmland och lämnade därmed sin yrkeskarriär för att bli mamma åt makens fem söner.

I Chalmers kårhus finns nu en möteslokal som bär Vera Sandbergs namn.

26 **Hilma Wengberg** (1878–1946)

Wengberg arbetade var läkare och arbetade under många år i Göteborg bl.a. arbetade hon på Nya Elementarläroverket för flickor, vid Vasa flickskola, Fruntimmersföreningens flickskola och högre allmänna läroverket för flickor i Göteborg. Hon arbetade också vid Göteborgs Barnsjukhus och vid Gullbergs-brohemmet. **Doktor Wengbergs Gata på Guldheden** är uppkallad efter henne.

27 **Thora Wigardh** (1860–1933)

Thora Wigardh studerade vid **Kjellbergsska flickskolan** i Göteborg och tog studenten som privatist år 1886 i Lund. Hon studerade i Stockholm och blev medicine kandidat 1892 och fem år senare examinerades hon till medicine licentiat år 1897. Sen kom hon att bedriva läkarpraktik i Göteborg och som kvinna fick hon endast ägnas sig åt gynekologi.

Thora Wigardh var den första kvinnliga ledamoten i Göteborgs Läkaresällskap. Hon var styrelseledamot i Föreningen för kvinnans politiska rösträtt från 1902 och känd som föreläsare i hygieniska och sociala ämnen. **Doktor Wigardhs Gata på Guldheden** är uppkallad efter henne.

28 **Systrarnas gator**

I området Södra Guldheden har flera sjuksköterskor och läkare fått ge namn till gatorna runt Sahlgrenska sjukhuset. Vi hittar **Syster Estrids gata – uppkallade efter Estrid Rodhe, Syster Emmas gata – efter Emma Klingberg, Syster Ainas gata – efter Aina Rietz och Syster Bojans Backe – efter Ingeborg Kastman**

Ingeborg Kastman förärades 1968 med titeln medicine doctor honoris causa d.v.s hedersdoktor för sin livslånga gärning som sjuksköterska. "Hennes" backe, Syster Bojans Backe, skulle alltså även ha kunnat heta Doktor Kastmans Backe.

29

Gunvor Olsson (*–2002)

Gunvors backe är nog den enda väg i landet som är uppkallad efter en dagbarnvårdare och det är en gångväg som går mellan Syster Estrids gata 7 ner till Mossebergs parklek. Gunvor Olsson engagerade sig i barnen hon hade omkring sig såväl dagbarnen som alla andra barn i lekparken.

Hon blev på så sätt en mycket uppskattad person i området. Alla kände Gunvor och när backen skulle ges ett namn var det givet vad den skulle heta.

30

Fanny Broberg Gren (1849–1933) Saknar markering på karta.

Fanny Gren var dotter till en apotekare A H Grén som en tid ägde både **Stora och Lilla Änggården**. Som barn tillbringade hon somrarna på och runt Lilla Änggården.

När hon gifte sig med C H Broberg kom hon att bosätta sig på Stora Änggården, som är grunden till Botaniska trädgården. Fastigheten såldes 1892 till Göteborgs stad men hon fick bo kvar till sin död. Därmed kan man säga att hon utgör en direkt länk till Botaniska trädgården, som började anläggas drygt 20 år senare på Stora Änggårdens marker.

31

Sun Axelsson (1935–2011) Saknar markering på karta.

I **Slottsskogen** växte Sun Axelsson upp. Hennes pappa var stadsträdgårdsmästare och i hennes självbiografiska bok *Drömmen om ett liv* berättar hon om livet i Slottsskogen.

Hon översatte bl.a. Pablo Neruda till svenska. Hon skrev om sina erfarenheter i Sverige, Latinamerika och Grekland. Flera av hennes böcker har filmatiserats.

Konstverk

Badresorna till Askim en liten skulptur av **Jerd Mellander**. På 1920-talet arrangerades det badresor för skolbarn i Göteborg. Skulpturen står på **Linnéplatsen** där barnen samlades för att åka med bussarna.

Stilhet en skulptur av **Britt Ignell**, den finns på **Dr Allards gata**.

Bollspelande flickor, en skulptur av Stig Blomberg, vid **Slottsskogsvallen**. Den kanske största internationella tävling som ägt rum på denna arena var de s.k. kvinnoolympiaden 1926. **Anna-Lisa Adelsköld** från Lerum tog guld i spjuttävlingen. Sverige hade ett starkt friidrottslag och tog flera medaljer.

Johanna Hedén, Sveriges första kvinna med kirurgisk utbildning är avporträtterad i en byst som finns på **Östra sjukhuset**. Bysten är gjord av Inga-Lill Lindgren.

Kvinnoföreningar

Göteborgs kvinnoförening

Föreningen grundades år 1884 med målet att "...genom tankeutbyte och propaganda verka för reformer". De vill se en förändrad kvinnoosyn och en starkare ställning i samhället för kvinnorna. Föreningen bildades samma år som Fredrika-Bremer-Förbundet men var mer radikal.

Den första ordföranden hette **Mathilda Hedlund**. Föreningen startade år 1886 tidskriften Framåt. År 1887 tog **Göteborgs kvinnliga diskussionsförening** över tidskriften men det var hela tiden **Alma Åkermark** som var ansvarig utgivare. Skribenter som **Ellen Key** och **Victoria Benedictsson** deltog i tidskriften som var ett obundet diskussionsforum för ny litteratur och samhällsfrågor, främst med inriktning på kvinnofrågor, sexualpolitik, arbetar- och fredsfrågor, vegetarianism och yttrandefrihet.

Föreningen upplöstes efter några år men idag finns en efterföljare som kallar sig *Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb* och de har sina lokaler på **Amerikagatan 2** i stadsdelen **Masthugget**.

Kvinnojouren Ada

1978 bildades de första kvinnojourerna i Sverige en i Stockholm och en i Göteborg. Kvinnojouren Ada var en av dem. I början bedrev de sin verksamhet under namnet Kvinnohusets krisjour i dåvarande Kvinnohuset i gamla apoteket Måsen i Gamlestan.

Föreningen är partipolitiskt och religiöst obundna. De har ett skyddat boende, jourtelefon, stödgrupper m.m. Deras telefonnummer är 031-13 11 66.

Intressant byggnader

Spinnhuset i Svingeln

Garverigatan 2, Stampen (1724–1825)

I Spinnhuset fick fängslade kvinnor spinna ull, därav namnet. Det kallades för förbättrings- och straffanstalt. Kvinnorna som placerades här anklagades för prostitution men i själva verket var de ofta inte alls vad vi idag skulle kalla kvinnor i prostitution. För en kvinna räckte det med att ha haft samlag med en man utan att vara gift. En kvinna kunde också fängslas för "liderlighet" om hon haft flera sexualpartners, medan en man aldrig fängslades för det.

En nackdel med att spinningen var ett straffarbete var att arbetet fick låg status och kvaliteten sjönk. Det medförde att det i landet blev brist på ull som kunde användas för att tillverka kläde. (Garverigatan ligger straxt norr om kartbilden sid. 6)

Barnhuset på Stampen

På **Stampgatan 20** ligger det som en gång var Göteborgs barnhus. Barnhusets verksamhet startade på 1730-talet men då höll de till Inom vallgraven. Verksamheten gick ut på att ge föräldralösa eller nödlidande barn uppfostran och utbildning.

Utän alltför stor fantasi kan vi tänka oss att det låg många tragiska kvinnoöden bakom dessa barns utsatta situation.

1924 såldes fastigheten och barnhusets verksamhet flyttade till Bö Herrgård i Örgryte-Härlanda.

Barnbördshuset

När Sahlgrenska sjuhuset startade sin verksamhet år 1782 fanns det två sängar för barnaföderskor. Efterfrågan på utbildade barnmorskor hade ökat under 1800-talet. 1856 startades barnmorskeläroanstalten som höll till på Sahlgrenska. 1874–75 byggdes Göteborgs första separata barnbördshus på Sprängkullsgatan. När det blev för trångt uppfördes en större byggnad i Annedal (det som man kan se från **Linnéplatsen**) 1896–1900 och utbildningen av barnmorskor följde med till den nya Barnbördshuset. 1906 utvidgades barnbördshuset och 1921 tillkom ett elevhem.

Fruentimmersföreningens flickskola på Chalmersgatan 7

Fruentimmersföreningen eller **Association af Fruentimmer** grundades 1815. Efter att lärarinnorna undervisat barn i sina hem i flera år bestämde sig föreningen att bygga ett skolhus. Bygget beräknades kosta 37 000 kr.

I början av 1800-talet hade många borgare gått i konkurs till följd av en ekonomisk kris i Europa och skolan skapades för att borgerskapets döttrar skulle få en utbildning så att de skulle kunna försörja sig.

Drottning Kristinas Jaktlott

Det är inte helt klart hur det kommer sig att byggnaden på **Otterhällan** kallas Drottning Kristinas Jaktlott. Men man vet att namnet kom till i slutet av 1700-talet och att bottenvåningen i byggnaden användes till krog. I närheten fanns då en militär bastion "Christina Regina" och knektarna därifrån besökte ofta krogen.

Det finns runt tjugo andra ställen i landet som också kallas "Drottning Kristina jaktlott" utan att drottningen vare sig ägt eller bebott något av dem.

Källor

Göteborgs kommuns

Göteborgs stadsmuseum – Carlotta

Göteborgs historia

www.alltidgot.com/spinnhuset-vid-svingeln/

Vårt Göteborg

<http://www.vartgoteborg.se/>

Hallands Konstmuseum – fotografi Beda Hallberg

Bildbyrån Kamerareportage – fotografi Edtih Segerstedt

Wikipedia – texter och fotografier

Göteborgs Universitetsbibliotek – databasen Kvinnsam

Medicinhistoriska museet

www.goteborg.com/medicinhistoriska-museet/

Lisebergs hemsida

www.lisepedia.se

Birgit de Abrew – Doktor- och systergatorna på
Guldheden i Göteborg

Kartor – Lantmäteriet